

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIII. Idem nobili viro (a) Vv. montis (b) Pessulani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

3. (c) *Affidaverat.*] Affidare quid; exposui in cap. 2. de consanguinit.

(d) *Appellavit.*] Quatenus nominatio parentum probet filiationem, exposui in cap. per tuas.

(e) *Decretali.*] Relatam cap. transmissa, supra hoc titulum.

(f) *Heredem.*] Id est filium, & per consequens heredem.

(g) *Quod simulate.*] Commune hanc sententiam illustravi in cap. cum Bertholdus, de re iudicata.

(h) *Carnis copulam.*] Juxta tradita in cap. is qui fidem, de spons.

(i) *Non tam decretali.*] Hinc colligunt DD. communiter, quod sententia, quæ uno nititur fundamento, sed falso, & juri contraria, sustinetur, si aliud in ea expressum legitimum sit, l. ult. ff. quod cum eo, docuerat in præsentem Abbas num. 6. Præpositus num. 8. Barbosa num. 2. Tiracquel. in tract. cessante causa, limit. 22. num. 6. Vantius de nullitat. tit. ex defectu processus, n. 123. Gaillus lib. 1. obf. cap. 66. num. 6. quia si ratio expressa, & quæ concludit, falsa sit, corrumpit sententia: textus ita intelligendus, in l. qui testamentis, ff. de excus. tutor. Sed quamvis hæc sententia probari possit aliis fundamentis adductis per Doctores in cap. 1. de re iudic. regula VII. de reg. jur. in 6. non tamen probatur in hoc textu, nec in d. l. ult. nam tam hæc, quam illic fundamentum à iudice in sententia expressum non erat contra jus, licet esse minus concludens, ex actis-que uberioribus rationes deducerentur, ut circa dictam legem ultimam bene advertit Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 3. p. cap. 3. num. 22. Quoad nostrum verò textum facile constat, quia fundamentum, quo iudex motus fuit ex confessione, & nominatione parentum, & auctoritate textus in cap. transmissa, hoc titulum. in suo casu verum erat, & non juri contrarium: sed quia loquebatur in casu diverso, & ultra confessionem parentum aderant testes directè de ipsorum matrimonio deponentes, quod genus probationis ne-

cessario concludit, meritò Innocentius sententiam confirmans, nam tam decretali illa nititur quam depositione testium. Unde deducitur, casum textus in d. cap. transmissa, dissimilem esse; non verò erat contra jus fundamentum ex eo desumptum: item quod licet aliquo modo fundamentum ex confessione parentum faceret stante tamen probatione concludente ex testibus, debuit iudex potius moveri illa concludenti, quam ex alia minus efficaci; idque solum in hoc textu probari notavit Abbas d. num. 6. advertens verba hæc intelligi posse non privativè, vel exclusivè, ut scilicet velit Pontifex rationem iudicis omnino esse ineptam, sed quod accipiantur comparative, videlicet, quod magis moveri debuit iudex ex testibus, quam ex decretali illa, idque evincunt verba supra relata, & faciunt varia utriusque juris testimonia, in quibus particula non, adverbativè non exclusionem, sed negationem importat, cap. parochianus, de decimis, l. 1. in princip. l. 3. ff. de aqua quotidiana, l. in vitium, ff. de servis urban. l. lex Cornelia, §. domum, ff. de injur. juncta emendatione Ant. Augustini lib. 2. emend. cap. 1. §. 69.

COMMENTARIUM.

Cum Petrus ex Maria, quam in concubinato habuit, ut vicinorum fama ferebat, suscepisset filium, postea cum duabus successivè matrimonium contraxit, sed demùm cum juramento affirmavit, Mariam legitimam ejus uxorem fuisse, quod & ipsa non negabat: sed quia hoc tantum filium legitimum non facit, l. nonnullis, C. de probat. ideo in præsentem docet Innocentius, quod si filius testibus probaverit patrem fidem dedisse de matrimonio matri suæ in facie Ecclesiæ, ritè legitimus pronuntiatur; idemque procedere si fidem dedit de futuro matrimonio, quia sequuntà copulà sponsalia de futuro transeunt in matrimonium, cap. 15. cap. is qui fidem 30. de sponsalibus, ubi probavi.

CAPUT XIII.

Idem nobili viro (a) *V. montis* (b) *Pessulani.*

PER venerabilem fratrem nostrum (c) Arelaten. Archiepiscopum ad Sed. Ap. accedentem nobis tua humilitas supplicavit, ut filios tuos titulo legitimationis decorare dignaremur, quatenus eis, quominus tibi succederent, natalium obiectio non noceret. Quod autem super hoc Ap. Sed. plenam habeat potestatem, ex illo videtur, quod cum diversis causis inspectis, cum quibusdam minus legitime genitis, non naturalibus tantum, sed adulterinis etiam dispensavit, sic ad actus spirituales illos legitimans, ut possint in (d) Episcopos promoveri; similis creditur, & probabilis reputatur, ut eos ad actus legitimare valeat sæculares; præsertim, si præter Rom. Pontif. inter homines superiorem alium non cognoscant, qui legitimandi habeat potestatem: quia cum major in spiritualibus tam providentia, quam auctoritas, & idoneitas requiratur, quod in (e) majori conceditur, licitum esse videtur etiam in minori. Per simile quoque id videtur posse probari, cum eo ipso, quod aliquis ad apicem Episcopalis dignitatis attollitur, eximatur à (f) paterna potestate. Præterea si etiam simplex Episcopus scienter servum alterius in Episcopum ordinaret, licet ordinator satisfacere Domino, juxta formam canonicam teneretur, ordinatus tamen jugum (g) evaderet servitutis: videretur siquidem monstruosum, ut qui legitimus ad spirituales fieret actiones, circa sæculares actus illegitimus remaneret. Unde cum quo in spiritualibus dispen-

dispensatur, consequenter intelligitur in temporalibus dispensatum: id autem in (h) patrimonio B. Petri liberè potest Ap. Sed. in quo & summi Principis exequitur potestatem: Cum ergo videatur ex his legitimandi auctoritas non tantum in temporalibus, sed in spiritualibus, penes Rom. Ecclesiam residere, ut super hoc filiis tuis gratiam faceremus ob tua, & progenitorum tuorum merita, qui semper in protectione Sed. Ap. (i) persististi, humiliter ex parte tua idem Archiepiscopus requirebat: videbatur autem ex eo trahere majorem audaciam postulandi, quod non longè petere cogebatur exemplum. Sed in favorem petitionis hujusmodi, quod nos ipsos in causa simili fecisse dicebat, poterat allegare. Cum enim charissimus in Christo filius noster Ph. I. Rex Francorum illustri charissimam in Christo filiam nostram I. Francorum Reginam Illustrem dimiserit, & ex alia postmodum superducta puerum susceperit, & puellam; & tu similiter exclusâ legitimâ superduxeris aliam, ex qua filios suscepisti, sicut cum filiis Regis ejusdem, sic cum tuis credebatur de benigntate Sed. Ap. dispensandum, præsertim eum major id necessitas suaderet, & tu nobis specialius sis subjectus: siquidem Rex Francorum ex inclyrâ recordationis (k) Regina Francorum olim legitimum suscepit hæredem, qui ei optatur, & creditur in Regni solio successurus: tu verò ex legitima conjugè masculinum non habes hæredem, qui tibi in devotione nostra, & propria hereditate succedat. Insuper cum Rex ipse in spiritualibus nobis subiaceat, tu nobis in spiritualibus & temporalibus es subjectus: cum partem terræ tuæ ab Ecclesia Magalon. possideas, quam ipsa per Sed. Ap. temporaliter recognoscit, quia Magalon. Ecclesia mediante nobis idem Archiepiscopus asserbat te temporaliter subjacere. Verum si veritas diligenter inspicitur, non similes res, sed valde dissimiles inveniuntur. Nam Rex ipse à prædicta Regina per bon. mem. Rhemen. Archiepiscopum Ap. Sed. Leg. fuit per sententiam separatus: tu verò uxorem tuam à te, sicut dicitur, temeritate propria separasti. Ipse quoque priusquam ad eum prohibitio de non contrahendo cum altera pervenisset, aliam superduxit, ex qua prolem geminam noscitur suscepisse: sed tu in contemptum Ecclesiæ aliam superinducere attentasti; propter quod ipsa in te gladium exercuit ecclesiasticæ ultionis. Præterea Rex ipse prædictæ Reginæ contra matrimonium impedimentum affinitatis objecit, & coram præfato Archiepiscopo testes induxit: cujus sententia, quia cassata fuit solummodo propter (l) judicium ordinem non servatum, nos ei post restitutionem Reginæ, super hoc ven. f. n. Hostien. Episcopum, & dil. filium I. tit. S. Priscæ Presbyterum Card. cognitores duximus deputandos. Tu verò uxori tuæ nihil, quod divortium induceret, sicut asseritur, objecisti, cum et si fides tibi sit unum de tribus bonis conjugii, non tamen ipsius violario conjugæ (m) vinculum violasset. De filiis ergo Regis ejusdem, utrum legitimi, vel illegitimi fuerint, quamdiu pender quæstio affinitatis objectæ, potest non immerito dubitari. Nam si affinitas fuerit comprobata, prædictam Reginam non esse Regis conjugem apparebit, & per consequens alia videtur sibi legitime copulata, & filios ei legitimos peperisse. De tuis verò, quod sint legitimi nati, nec tu ipse proponis, nec ullâ præsumitur ratione. Insuper cum Rex ipse superiorem in (n) temporalibus minimè recognoscat, sine juris alterius læsione in eo se jurisdictioni nostræ subiacere potuit, & subjecit, in quo forsitan videtur aliquibus, quod per seipsum non (o) tanquam pater cum filiis, sed tanquam Princeps cum subditis potuit dispensare. Tu autè aliis nosceris subjacere, unde sine ipsorum forsitan injuria, nisi præstarent assensum, nobis in hoc subdere te non posses, nec ejus auctoritatis existis, ut dispensandi super his liberam habeas facultatē. Rationibus his inducti Regi gratiam fecimus requisiti, causam tam ex veteri, quam ex novo Testamento trahentes: quod non solum in Ecclesiæ (p) patrimonio, super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem, verum etiam in aliis regionibus, certis causis inspectis, (q) temporalem jurisdictionem carnaliter exercemus, non quod alieno juri præjudicare velimus, vel potestatem nobis indebitam usurpare; cum non ignoremus Christum in Evangelio respondisse: Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo: propter quod postulatus, ut hereditatem divideret inter duos: Quis, inquit, constituit me super vos judicem? Sed quia sic in (r) Deuteronomio continetur: Si difficile, (s) & ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram: & judicium inter portas tuas videris variari: surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Veniesq; ad sacerdotes Levitici generis, & ad judicem, qui fuerit illo tempore, quæresq; ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem. Et facies quæcumque dixerint qui præfunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus: sequerisq; eorum sententiam, nec declinabis ad dexteram, vel sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & (t) decreto judicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israël. Sanè cum Deuteronomium lex secunda interpretetur ex vi vocabuli, comprobatur in hoc quod ibi decernitur, ut in novo Testamento debeat observari; locus enim quem elegit Dominus, Ap. Sed. esse cognoscitur, sic,

quod eam Dominus in seipso lapide angulari fundavit. Cum enim Petrus (u) urbe fugiens exiisset, volens eum Dominus ad locum quem elegerat revocare, interrogatus ab eo: Domine quò vadis? Respondit, Venio Romam iterum crucifigi: quod intelligens pro se dictum, ad locum ipsum protinus est reversus. Sunt autem sacerdotes Levitici generis fratres nostri, qui nobis jure Levitico in executione sacerdotalis officii coadjutores existunt. Is verò super eos sacerdos, sive iudex existit, cui Dominus inquit in Petro: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis: ejus vicarius, qui est sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, constitutus à Deo iudex vivorum, & mortuorum. Tria quippe distinguunt judicia: primum inter sanguinem, & sanguinem, per quod criminale intelligitur, & civile. Ultimum inter lepram, & lepram, per quod ecclesiasticum, & criminale notatur. Medium inter causam, & causam, quod in utrumque refertur, tam ecclesiasticum, quam civile, in quibus cum aliquid fuerit difficile, vel ambiguum, ad iudicium est Sed. Ap. recurrendum, cujus sententiam qui superbiens contempserit observare, mori præcipitur, & auferri malum desuetudinis, & per excommunicationis sententiam, velut mortuus à communione fidelium separari. Paulus etiam, ut plenitudinem potestatis exponeret, ad Corinthios scribens ait: Nescitis, quoniam Angelos iudicabimus, quantum magis secularia. Porro secularis officium potestatis interdum, & in quibusdam per se; nonnunquam autem, & in nonnullis per alios exequi consuevit. Licet igitur cum filiis sapientissimi Regis Francorum, de quibus an fuerint legitimi ab initio, dubitatur, duxerimus dispensandum: quia (x) tamen tam lex Mosaica, quam canonica sobolem susceptam ex adulterio detestatur, testante Domino, quod mancer, & spurius usque in decimam generationem in Ecclesiam non intrabunt; (y) canone verò vetante tales ad sacros ordines promoveri; secularibus quoque legibus non solum repellentibus eos à successione paterna, sed negantibus ipsis (z) etiam alimenta, super sedendum adhuc duximus petitioni prædictæ, nec ad præfens super hoc tuis precibus annuendum, donec si fieri poterit, & culpa levior, & jurisdictio liberior ostendatur, licet personam tuam specialis dilectionis brachio amplemur, & in quibus cum Deo, & honestate possumus, specialem tibi velimus gratiâ exhiberi.

NOTÆ.

1. (a) *Vtro Vv.*] Ita legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. c. 2.* id est Willelmo. Willelmus enim Comes Montis Pessulani, ex Mathilde Emanuelis Imperatoris filia, vel ut vult Guillelmus de Podio Levar. *cap. 11.* ex Græca nepte Emanuelis Mariam unicam filiam habuit; ex Agnete verò pellice Guillelmum, Thomam, & alios, quos mediante Episcopo Arelatensi legitimi ab Innocentio III. petebat. Et licet hoc non obtinisset, decedens Guillelmum hæredem instituit testamento scripto anno 1202. Novemb. die 4. & inter alios liberos bona sua divisit. De dominio montis Pessulani Guillelmus litem habuit cum Maria sorore Regina Aragoniæ, ut constat ex epist. 102. Innocentii III. *lib. 3. regestr. 15.* ubi ita ipse Regina scribit: *Gravem dilecti filii nobilis viri Vv. de Monte Pessulano, fratris tui, filia Regina, recepimus questionem, quod possessionem villa Montis Pessulani, ac alterius terra jure ad ipsum hæreditario pertinentis, quam ipse pridem pacifice noscitur habuisse, contra justitiam detinetis, & restituere denegatis eidem. Cum igitur terra ipsius jurisdictionis ad nos spectare noscatur, volentes prædicto Vv. in suo jure adesse, qui sumus omnibus in justitia debitores: disc. vest. per Ap. scrip. mand. quatenus vel dictam possessionem restituatis eidem, vel usque ad satisfactionem omnium Sanctorum proximè venturam per responsales idoneos nostro vos conspiciendi presentetis exhibitori, & recepturi justitia complementum. Alioquin ex tunc in ipso negotio, quantum de jure poterimus, auctore Domino procedemus. Datum Later. vii. idus Junii, Pont. N. anno xv.* Et Summus Pontifex sententiam pro Regina tulit, ut refert Zurita in addit. *Aragon. pag. 97.*
2. (b) *Montis Pessulani.*] Sciendum est, quod Narbonensis provincia in novem Episcopatus, totidemque Comitatus à Gothis post deletum à Clo-

doveo regnum Tolosanum distributa, in eadem dispositione sub Francorum Regibus viguit, qui Septimaniam à Saracenis vi armorum receperant: pietas verò Regum cladem & vastationem Ecclesiis à perfida gente illatam refarcire cupientium, publicis patrimonii, publicis juribus, quos fiscos ea tempestate vocabant, Episcopales redditus auxit, hinc Comitatus Nabornensis partem Ecclesiæ ejusdem civitatis; hinc Mimatensis solidum ferè Comitatus Gabalitanum, aliisque prout res ferebat,tribuendo. Hujus scilicet beneficii particeps fuit Episcopatus Magalonenfis, quem villis quampluribus Reges Galliarum ditaverunt, ea lege, quæ his concessionibus innata erat, ut Episcopus hominio, sacramento, & obsequio per Reges ea patrimonio obtineret. Reliquos Comitatus Magalonenfis inclinate ipsorum secunda dynastia, eodem fato, quo ceteri Galliarum Comitatus hæreditario jure Comitibus cessit, qui ne aliqua injuria Ecclesiæ Magalonenfi fieret, Comitatus Melgoriensium nomen, non autem Magalonenfium sumplerunt. Inter cætera verò patrimonio: quæ donatione Regum in Episcopos Magalonenfes translata fuerunt, vicus montis Pessuli recensetur in privilegio Ludov. VII. quo villarum à Regibus concessorum possessionem Ecclesiæ illi confirmat, quod transcriptum est in altero privilegio à Philippo Aug. indult ann. 1208. ejus rescripti verba hæc sunt: *Montis Pessulum cum omnibus adjacentis, feudum Domini montis Pessuli: Montem Pessulum utique cum parochia sua, & castrum de Palude, cum toto territorio suo. Quare in tabulis hominio, quod Petr. Episcopus Magalonenfis, juxta morem decessorum suorum præstitit ann. 1255. Antonio Militiæ Senescallo, Bellicardro, & Nemanio, & Guidoni Fulcodio à Ludov. IX. Rege Francorum delegatis, disertis verbis expressum est montis Pessuli feudum cum distinctione, quæ rem totam explicat, ibi: *Partem villa,**

quadamur Mons Pessularenus, cum pertinentiis intra, & extramuros, quam tenemus in dominio, & ad manum nostram à Domino Rege, & residuum dictæ ville, & castrum à Palude, quod vulgo dicitur Latus, quod tenet à nobis in feudum vir illustris Rex Aragonum, Dominus Montis Pessuli, & antecessores ejus à nostris antecessoribus. Tunc scilicet Jacobus Aragonum Rex hereditate Mariæ matris ad se transmissa, proprietatem illius urbis obtinebat, cujus causâ fidem, & hominum præstiterat Joanni de Monte Lauro, Episcopo Magalonenfi, anno 1236. Quod attinet ad Comitatus Melgorienses, observandum est, Comitatum illum duplici nomine insignitum fuisse, tum Comitatus Substantionensis, tum Melgoriensi: hoc à Castro Melgoriensi, quod illius pagi pars erat validissima, & Comitatus sedes, illud à vico Substantione, qui juxta itinerarium Antonini, tabulasque Peutingianas ab urbe Montis Pessuli mille passibus distabat. Eò translata fuerat Episcopi Cathedra, Magalonâ urbe à Carolo Martello destructa, ne iterum insulam illam Sarraceni ex Hispania eò navigiis delati invaderent, oramque maritimam Septimaniæ deprædarentur. Inde Episcopatus promiscue Substantionensis, & Magalonenfis dicitur: quod nomen Comitatus facile communicatum est anno 1085. Hunc Comitatum Substantionensem, sive Melgoriensem Petrus Comes Melgorii Gregorio VII. & Sedi Apostolicæ tradidit in allodium, id est in ipsius Sedis dominium, & proprietatem transfudit anno 1085. quem statim beneficiario jure se possidere professus est sub conditione fidelitatis, & unciæ auri titulo annui census persolvendæ, cujus donationis chartam transcripsit Bosquetus in notis ad Innoc. III. lib. 3. regest. 15. epist. 102. Tandem eum ad Beatricem Bernardi Pilleri uxorem Comitatus Melgoriensi pervenisset, Beatrix Ermisendæ filiz, Raymundi Comitatis Tolosani uxori eum Comitatum dotis nomine dedit anno 1172. ac sanè Raymundus cui solitum erat bona Ecclesiarum invadere, hominum VVillemi Domini Montis Pessuli, quali Comitatus Melgoriensi debitum, suscepit anno 1184. & 1189. quod in præjudicium Magalonenfis factum fuisse non dubitabit qui quæ superius adnotata sunt, expendat. Abdicatâ à Raymundo Albigenfium favore Comitatus Melgoriensi possessione unâ cum cæteris bonis, judicio Concilii Lateranensis ejus utile dominium cum directo consolidatum est, ita ut ususfructus, & proprietas ad Sedem Apostolicam pervenerint, tum ratione damnationis in Raymundum latæ, tum ob cessationem diurnam canone solvendo. Sed Innocentius III. Ecclesiæ Magalonenfi beneficii, & feudi jure Comitatum concessit sub censu annuo 20. marcharum argenti, anno 1215. ut patet ex tabulis investituræ. Controversiâ motâ tempore B. Ludovici de Comitatus illius proprietate, Clemens IV. litteris ad Regem datis docet, ad Ecclesiam Romanam pervenisse ea ratione, quam recensui. Unde VVillemus in præsentibus allegabat non solum Pontificem spirituales potestatem, verum & temporale dominium cum jurisdictione in Comitatu illo habere, & ita quoad temporalia etiam filios suos legitimi ab eo petebat; quod Innocentius facere renuit, donec constaret leviozem fuisse culpam adulterii, & jurisdictione in eo Comitatu clarior, & liberior appareret, quia ob tot casus supra relatos aperte non liquebat. Refert P. Marcha p. 1. concord. Sacerd. & Imper. lib. 2. cap. 3.

(c) Arclat.] Michaellem videlicet. De Metropoli D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

Arclatenfi nonnulla notavi in c. 16. de offic. delegat.

(d) Episcopos.] Cap. litteras 14. c. dilectus 17. cum seq. de filiis presby. quia cum hæc inhabilitas sit introducta à jure humano, Principis voluntate abrogari seu mutari potuit, §. sed naturalia, Inst. de jure natur.

(e) Majori.] Proponitur in hoc versiculo prior ratio, quâ nitebatur nobilis Willelmus, ut Pontifex non solum ad spiritualia, sed ad temporalia filios suos legitimos faceret, quæ ratio deducta est ex regula, Cui licet 54. de reg. in 6. l. nec 22. ff. ad l. ful. de adult. Sed meritò similis ratio insuper habetur à Pontifice, quia talis ratio in privilegiis & dispensationibus locum non habet; quippe strictè accipi solent, c. porro 7. c. sanè 9. de priv. l. c. 1. & 2. de filiis presby. in 6. atq; idè in c. ult. de transl. Episc. scriptum legitimus, indulgentia transeundi ad majorem Ecclesiam non prodesse ut ad parem transiri possit. Sic etiam in c. omni de non sacerdotali, de præb. in 6. mandatum de providendo in præbenda majori, non potest adimpleri in minori; docuerunt Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 32. Barb. hic, n. 12. & de potest. Episc. allegat. 33. n. 15. Fragoso de regim. p. 1. lib. 3. disp. 6. n. 26. Nec contrarium probat textus in c. ex parte 27. de decim. cujus veram interpretationem tradunt Rebuffus de decimis q. 14. à n. 6. Covarr. lib. 1. var. c. 17. n. 13. Gutierrez lib. 2. canonic. c. 21. n. 116. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 1. de decim. c. 23. n. 4. & nos in ejus commentario.

(f) A patria potestate.] Auth. confirmatio que de dignitate, §. illud, vers. pala. collat. 6. auth. sed Episcopalis, c. de Episc. & cleric. c. si servus, 54. dist. 1. 14. tit. 18. part. 4. propter summam dignitatem, cum sit Episcopalis culmen dignitatum: quare sicut iure civili Patriciatus dignitas propter eximiam dignitatem eximebat filios à patria potestate, §. filius, Inst. quibus modis jus patr. potest. Baronius in Martyrol. die 27. Augusti; ita & Episcopatus, in his præcipue, quæ utilia sunt ipsi filio, non in aliis: notat Acosta in c. si pater, vers. uxorem, n. 26. de testamentis. Aliud tamen procedit in presbyteratus gradu; filius enim per sacerdotium non liberatur à patria potestate, auth. presbyteros, l. 1. c. de Episc. & cleric. docent antiquiores Covarr. in c. quia nos, n. 9. de testam. Valascus consulti. 108. n. 30. Molina de just. tract. 2. disp. 229. n. 9. Caldas in l. si curatorem, verbo Læsi, n. 130. Gratianus tom. 3. discept. c. 464. n. 8. Sanchez lib. 4. in præcept. c. 35. n. 37. licet contrarium docuerit Glossa verba per se ipsas, n. c. 3. de esate & qualit. cujus sententiam latè defendit Marcha de jurisdict. dist. 4. p. c. 27. n. 5.

(g) Evadere servitutis.] Juxta latè tradita in c. 1. de servis non ordin.

(h) Patrimonio.] Ad quod spectabat Comitatus Melgoriensi cum Pessullano monte.

(i) Præstiti.] Inter causas enim iustas dispensationis, seu gratiæ concedendæ à Romano Pontifice, ut præcipua enumeratur, quæ ex servitiis impensis Ecclesiæ ab impetrante, vel majoribus ejus provenit, c. salu conjugio 17. l. 1. q. 7. ibi: Vel evidens meritum prærogativa commendat: docent Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 19. n. 32. Barb. ad Trident. sess. 24. de reform. matrim. c. 5. n. 15. Villalobos l. p. summa, tract. 15. difficult. 26. n. 7.

(k) Philup. Rex.] Qui dimissa uxore legitima Ingeberga, sorore Regis Daniæ, duxit in matrimonium Mariam filiam Ducis B. hemiæ, & ex ea suscepit filios Mariam, Philippumq; quos legitimos declaravit speciali beneficio Innocentius, & postea Rex coactus fuit dimissa illâ Maria, Ingebergam recipere anno 1213. Philippus ille legitimatus postea fuit Comes Bononiæ in Belgia; & Maria similiter legitima

timata nupsit Comiti Lovaniensi, id est Comiti Brabantiae, ut referunt Rigord. in *Philippo*, ibi: Anno 1213. Philippus Rex magnanimus recepit in gratiam Iſamburgem uxorem suam, filiam Regis Danorum, a qua iam per annos xvj. & amplius disſenſerat, & facta est letitia magna in populo, quia in ipſo Rege nihil aliud culpa dignum inveniebatur, nisi hoc ſolum, quod dicte uxori ſua carnis debitum ſubtrahebat, licet ei omnia neceſſaria alia honorifice miniſtraret, &c. De hoc repudio extant plures epistolae Innocentii III. in collectione Bosqueti.

k. *Regina Francorum.*] Iſabella videlicet filia Comitis Haynobia, quam duxerat antequam Regno potiretur, ex qua ſuſcepit Ludovicum VIII. qui tanquam primogenitus ei ſuſceſſit; ex quo deinde natus eſt Sanctus Ludovicus.

l. *Judicium ordinem.*] Haec verba expoſui ſupra in cap. perlatum.

m. *Vinculum violasse.*] Juxta tradita in cap. 9. Concil. Illiber.

8.

n. *In temporalibus.*] Ex his verbis aperte probari credit Guillelmus Barclaius de potestate Papae, ſupremos Reges non agnoſcere ſuperiorem in temporalibus, & ita in his rebus non parere ſummo Pontifici. Sed licet id verum ſit quoad Principem ſaecularem, qui non agnoſcit ſupremos Reges, ut de noſtro Hiſpaniarum Monarcha probavi in c. 1. de probat. & de aliis probat Barb. in preſenti, ex n. 23. tamen quoad ſummum Pontificem certum eſt illi ut ſuperiori Praelato ſpirituali omnes Reges ſubefſe quoad temporalia, quae diriguntur ad ſupernaturalia, ut probavi in c. novit de judiciis, c. ſolite, de majorit. & obed. & in cap. licet, de voto: & ita perdoctè haec verba exponit Cardinalis Bellarminus de potestate Summi Pontificis in rebus tempor. dum ait, Regem non habere ſuperiorem in temporalibus, alium videlicet Principem æquè temporalem, & ea ratione Innocentium in præſenti textu paulò antè dixiſſe, nonnullos Principes nullum inter homines, excepto Romano Pontifice, ſuperiorem agnoſcere; addit enim illam exceptionem, ut cum in præſenti diceret, Regem Francorum nullum in temporalibus agnoſcere ſuperiorem, intelligamus agere de ſuperiore temporali, non enim Rex agnoſcit ſupra ſe Principem temporalem, ſed agnoſcit Romanum Pontificem Principem ſpiritualem, qui de temporalibus quoque in ordine ad ſpiritualia judicare poteſt. At inquit Barclaius, habent, & non habent, ſimul vera eſſe nequeunt. Sed respondeo, habent, & non habent, de re eadem ſimul eſſe nequeunt, de re diverſa nihil impedit quominus vera eſſe poſſint. Habet Rex in temporalibus ſuperiorem temporalem, & non habet ſuperiorem temporalem in temporalibus, vera eſſe nequeunt: ſed habet Rex in temporalibus ſuperiorem ſpiritualem, & non habet in temporalibus ſuperiorem temporalem, vera eſſe queunt. Nec audiendus eſt Joannes Barclaius in vindiciis pro parente ſuo, c. 12. §. 2. ipſum Cardinalem reſellere intendens, qui mero animo impugnandi ſanam doctrinam librum illum edidit.

9.

o. *Tanquam pater.*] Refert Innocentius in hoc verſiculo ſententiam quorundam, qui exiſtimarunt, poſſe ſupremum Principem legitimare ſuos filios, non ut patrem, ſed ut Principem, ut docuerunt Abbas hic, n. 3. Praepoſitus n. 138. Covarr. 2. p. de matrim. c. 8. §. 8. n. 49. Rojas de ſucceſ. c. 23. n. 81. Molina de juſtu. diſ. 173. n. 12. Barb. hic, n. 36. Fragoſo tom. 1. de regimine, lib. 3. diſ. 6. n. 22. quae ſententia illa ratione nititur, quia licet juris-

dictio contentioſa in filios exerceri non poſſit, ut vulgò probari ſolet ex l. qui jurisdictionem, ff. de jurisd. voluntaria tamen exerceri valet, l. 3. ff. de adopt. l. apud 18. ff. de manum. vindict. l. in privatis 77. ff. de judiciis. Facit etiam, quod liberi Herodis à patre apud Auguſtum beneficii accuſati, dixerunt apud Joſephum lib. 16. hiſt. cap. 8. Poteras enim vel pro regia, vel pro patria poteſtate in ſortes animadvertire. Contraria tamen ſententia placuit Gloſſae hic, verbo Regi, Joſoni in d. l. qui jurisdictionem, n. 9. & aliis laudatis à Cabelo 2. p. de ciſ. 69. n. 20. quorum ſententia præcipue juyatur ex eo, quod licet in negotiis, quae cauſa cognitionem deſiderant, inter patrem & filium conſiſtat iudicium contentioſum, l. alle 13. §. ult. ff. ad Trebel. legitimatio tamen quamvis cauſa cognitionem exigat, argumento legis ſi pater, 15. §. ult. ff. de adopt. idcirco etiam à Rege filius ſuis concedi non poteſt, quia legitimatio etiam pleniffima procedere non debet ad regni ſucceſſionem, propter proximorum præiudicium. Quod autem iudicium inter patrem & filium conſiſtat, pro conciliatione textus in d. l. qui jurisdictionem, cum d. l. in privatis 77. videndi ſunt Cujac. tract. 3. ad Afric. in d. l. 77. Pichard. ad tit. de ſucceſ. ſublatis, Hunnius ad Treutl. volum. 2. diſ. 5. q. 10. Genoa in conciliat. legum, pag. 11. Olvaldus lib. 17. Donel. cap. 25. liter. H.

p. *Patrimonio.*] Quod ex donatione Conſtantini Magni, & aliorum Principum donationibus obtinet, c. Conſtantinus, 96. diſtinct. c. fundamenta, verſ. autem, de elect. Clement. 1. de jurejur. de qua Conſtantini donatione agunt Baronius tom. 4. anno 324. & rom. 12. anno 1191. Cenedo ad Decret. collect. 109. Molina de juſt. tract. 2. diſ. 25. Cevallos communium q. 345. Martha de jurisd. 1. p. cap. 30. Tuſchus tom. 6. littera P. conſuſ. 64. Cohel. in notit. Cardin. c. 15. congreg. 21. D. Joſeph. de Retes de donat. cap. 13. & nos aliqua dedimus in cap. intelleximus, de jurejur.

q. *Temporalem jurisdictionem.*] Licet enim Pontifex non poſſit uti jurisdictione temporali extra loca proprii patrimonii, c. cum ad verum, 96. diſtinct. c. novit, de judic. cap. ſolite, de major. & obed. tamen in ordine ad ſupernaturalia, quando expedit Eccleſiae, ad ipſius deſenſionem, ſeu ad bonum ſpirituale, ſeu ſinem eccleſiaſticae poteſtatis aſſequendum, illam exercere valet, extravag. unam ſanctam, de majorit. & obed. probant plures relati à Barb. in collect. & ſelect. ad hunc textum, & probavi in cap. novit, de judiciis r. Deuteron.] Cap. 17.

r. *Difficile & ambiguum.*] Ex his verbis conſtat, cauſas diſſicles, dubias, & ambiguas, ad iudicium Sedis Apoſtolicæ eſſe referendas, ut ab ea legitime terminentur, veluti circa veram interpretationem ſacrae Scripturae, circa morum decreta, & ſimilia. Trident. ſeſſ. 24. in Decreto de editione librorum, §. praeter ea, late probant Bellarminus tom. 1. contro. lib. 3. cap. 4. Canus de locis Theolog. lib. 3. prop. 3. jam probavi in c. majores, de baptiſmo.

t. *Et decreto iudicis.*] Si litteram hujus textus ſano animo in hac tertia collectione legiſſet Joannes Barclaius, non incuſaret Innocentium III. ſeu ſcribentes hujus textus, quod enormi vitio ſcripturam corruperint, omittendo conjunctionem, quae in d. c. 17. Deuter. habetur, & incuria librariorum in ſexta collectione tranſcripta ex tertia non fuit. Nec etiam refert, quod impudenti audacia vanum, & indignum argumentum hoc appellat, quia lex vetus relata in d. c. 17. Deuter. data fuit multò antequam Reges eſſent, & relata ad tempus,

tempus, quo Reges non habebant, nam Judæi à Mose ad Saulem Judices habuerunt, non Reges. Unde in c. ult. *Judicum*, legitur: *In diebus illis non erat Rex in Israel, sed unusquisque quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat.* Nam Innoc. III. non refert, nec expendit, in ea lege negotia difficilia tantum ad judicium sacerdotum referri, sed expendit verba illa, ad sacerdotem *Leviticæ generis*, & ad judicem: unde sive loco judicis, sive sacerdotis esset Rex, semper Dominus jubebat ad sacerdotem simul cum judice, seu Rege negotia ardua deferri; unde cum ipsius Regis causa disceptatur, non potest ipse ut iudex adiri, idcirco necessario tantum ad sacerdotem, id est Pontificem in presenti casu deferenda erat, quod fuit argumentum Innocentii III.

14. (t) *Petrus urbe fugiens.* Quamvis veritatem hujus historię de apparitione Christi Domini facta D. Petro, unicuique tantum testem habere, videlicet D. Petrum Ambrosium, dixerit Cujac. in presenti; tamen verius est, aliis probatissimis testimoniis comprobari, ut D. Gregorii homilia in *Psal. 4.* a. etorum sancti Petri à Lino consecratorum, & aliis, quæ congerunt & referunt Baronius tom. 1. ann. 69. Sanderus de *visibili Monarch.* lib. 7. anno Christi 44. Barbosa in presenti, n. 41. F. Alfontius Mendoza q. 4. scholast. Turriscremat. in c. rogamus, 24. q. 1. Thomas Hurtado de resid. resol. §. 4. ubi late probat necessitatem, qua tenetur Romanus Pontifex residere in urbe ipsa.

15. (u) *Fratres nostri.* Soler verficulus hic exponi de Cardinalibus, qui à consiliis Pontifici sunt, cap. *fundamentum* 27. §. *decret. de elect.* in 6. quia Cardinales sunt proprie coadjutores Pontificis in executione sacerdotalis officii, ut probant Lancelotus in *Templo judic.* lib. 2. cap. 2. Cornelius in *notis Gardin.* c. 8. Alii de Episcopis accipiunt, moti ex eo, quod temporibus Innocentii III. novam Cardinalium dignitatem introducta erat, ut probat Polyd. Vergil. lib. 4. de *invent. rerum*, c. 9. Sed verius credo verba hæc referri ad Cardinales Romanæ Ecclesiæ, quorum præcipuum munus semper fuit in arduis negotiis summo Pontifici consilium præbere, ut probant Menchaca *illustr.* q. 23. Paleotus de *consil. sacri Palatii*, p. 1. q. 3. Cevallos q. 645. plura de Cardinalium origine ac dignitate congesti in cap. 2. de *cleric. non resident.*

16. (x) *Quia tamen.* Ut petitioni nobilis nõ deferret Innocentius varias constitutiones affert, quæ odio illegitimum late fuerunt. Et primò ait, legem divinam, canonicam, & civilem aded adulterinam sobolem detestari, ut eam à successione parentum repellat, *authent. licet, C. de natural. liberis, authent. ex complexu, C. de incestis nupt. c. referente, hoc tit. l. 10. tit. 13. part. 6.* ut ita vitium paternum, puniatur, l. ult. C. de *natur. lib.* & etiam quia spurii patrem cui succedant, ostendere nequeant, l. *vulgo, ff. de statu homin. l. quia semper, ff. de in jus vocando.* Incapaces ergo sunt filii spurii successione paternæ, ut probant Petrus Barb. in *rubric. soluto matrim.* 4. p. n. 64. Taurista in l. 9. c. 10. Rojas de *success.* c. 20. Matienzo in l. 6. tit. 8. lib. 5. *Recap.* gl. 3. qua de causa fisco locum non faciant, sed potius legitimis hæredibus, ex regula legis 1. C. de *hered. instit.* nam nobilis differentia versatur inter incapaces, & indignos; incapaces enim licet capere non possint, id tamen quod eis relinquatur, non capit fiscus, sed legitimis hæredibus deferunt, l. 3. ff. de *his qua pro non scriptis.* Indigni vero licet ab initio capiant, retinere tamen non possunt, quia ab

eis fiscus auferit, l. 2. & per totum ff. de *his qua ut indign.* l. 1. C. eod. tit. lib. 18. §. 1. ff. *familie erciscund.* Caldeira lib. 4. var. c. 3. Chesius interpret. 1. adeoque spurii incapaces sunt successione paternæ, ut neq; in foro conscientię retinere hæreditatem possint. Covarr. 2. p. de *marrim.* c. 8. §. 5. n. 11. Rojas *suprà*, num. 147. Molina de *just. disput.* 67. num. 5. nec longi temporis præscriptione ea bona acquirere, Valelius *consultat.* 19. per tot. nec tantum per se, verum nec per interpositam personam aliquid à patre capere possunt, l. *si quis incesti, vers. nihil, C. de natural. liber.* facit textus in l. *nec per se, C. de hered. instit.* & illa ratio, quod licet sit persona intermedia, ab ipso tamen patre bona capere videntur, argumento legis *num.* 67. §. 1. ff. de *legat.* 2. & si hæres expressè rogetur filio spurio restituere tale fideicommissum, apud eum manet; si autem tacite fidem accommodaverit, ab eo tanquam ab indigno auferitur, l. *Lucius* 123. §. in *retram, ff. de legat.* 1. 3. in *princip.* & §. 1. l. *ita* 40. ff. de *jure fisci.* Prosequitur late Peregrinus lib. 3. de *jure fisci, tit.* 19. per totum. Sunt tamen aliqui casus, in quibus valide filius spurius à patre hæres instituitur. Primus est, si instituitur sub conditione, si legitime tur aut capere possit, ex *l. in tempus* 62. ff. de *hered. instit.* docent Gomez in *d. l. 9. Tauri*, n. 18. Costa in §. *quid si tantum*, n. 172. Cevallos *commun.* q. 472. Huic casui alium adjungunt Interpretes, si filius spurius religionem professus sit, quia legitimus judicatur, c. 1. de *filii presbyt.* Ita tenuerunt Paleotus de *not. c.* 45. Rodericus Suarez *alleg.* 25. & alii plures laudati à Sanchez in *summa* lib. 5. c. 5. n. 25. Sed verius contrarium est, & docent Covarr. d. c. 8. §. 7. n. 6. Greg. Lopez in l. 12. ut. 6. part. 1. & alii, quos sequitur Sanchez d. c. 5. n. 26. Secundus casus est, si pater, etsi clericus, non instituat filium spurium, sed generum, aut nurum; quo casu sola ratio paternæ affectionis fraudem non admittit, l. *ult. ff. de his qua ut indign.* probavi in c. 1. de *retram.* Tertius casus est, si aliquid à patre relinquatur filio spurio titulo alimentorum, dummodo eorum quantitatem non excedat, Paleotus de *notis* c. 4. §. n. 8. Menochius de *presumpt. pres.* 96. n. 28. Alii etiam docuerunt, filium spurium legitime institui, & quartam Trebellianicam lucrari, si instituitur, & rogetur restituere capaci, l. *coqz* 16. §. *hi, qui solidum, ff. ad Trebellianum.* Sed contrarium verius est, & probant Rojas d. c. 20. n. 52. facit textus in l. *ult. ff. de his qua pro non scriptis.* Tandem alii censuerunt filios spurios mortis causa capere posse, si hæres institutus, vel legatarius jubeatur conditionis implendæ causâ, ut aliquid præster filio spurio; quia licet filius ex bonis patris capere non possit, propter rem tamen patris capere non prohibetur, argumento legis *eotempore* 50. §. *ult. in fin. ff. de pecul. ab hac tamen lententia merito discedunt alii moti ex lege quod conditionis* 36. ff. de *donat. causâ mortis, quod estamentum* 27. vers. *Videtur, ff. de probat.* Ita tenuerunt Padilla in *l. cum virum*, n. 32. C. de *fideicommiss.* Rojas de *success.* d. c. 20. n. 57.

(y) *Canone.* Ut probavi in c. cum in *canonibus, de elect.*

(z) *Ipsis alimenta.* Difficilia videntur hæc verba ex c. *clm haberet, de eo qui duxit in matrim.* ubi aperte docetur, filios spurios ex adulterio susceptos alendos esse à parentibus pro modo facultatum. Cui difficultati communiter responderetur, differentiam versari inter jus civile, & canonicum; licet enim jure civili attentio filiis spuris alimenta non debeantur, *Authem. ex complexu, Codice de incestis nupt. authent. licet,*

17.

C. de natur. al. liber. tamen æquitate canonica illis alimenta debentur. d. cap. cum haberent. Agno- verunt discrimen hoc Covart. d. 2. p. de matrim. cap. 8. §. 8. à num. 1. Molin. lib. 1. de primog. cap. 15. à num. 42. pluribus citatis à Cenedo ad Decret. collect. 168. num. 7. Molina de just. disput. 158. à num. 10. Azor. 2. tom. Moral. lib. 2. cap. 4. q. 7. Barb. hic num. 51. Carranza de partu cap. 3. §. 4. num. 57. Et Innocentius in præsentī, licet referat disposi- tionem legalem, non tamen eam approbat, ut docent proximè laudati, quod facile deducitur ex eo, nam dum de sacris ordinibus tractaret, dixit canones vetare spurios ad eos promoveri; cum verò de alimentis denegandis agit, sæcula- ribus legibus ea denegari signanter dixit; unde verba relata ad civilem dispositionem referenda sunt, non verò ad sacros Canones.

18.
Casus re-
fertur.

Extat in hoc textu elegans Innocentii III. rescriptum, quod difficile, & famosum meri- to appellat Abbas hic: solennem decretalem obscure decidentem, quod principaliter intendit, dixit Butrius: celeberrimam constitutionem vocat Cujacius; & certè celebris est, & argumen- torum subtilitate inter omnes hujus voluminis prima, & materiæ subtilitate nulli secunda. Pro- ponitur & deciditur in ea sequens casus. Willel- mus nobilis Montis Pessulani, expulsa Mathilde uxore, ex Agnete pellice liberos susceperat Guil- lelmum, Thomam & alios adulterinos, quos legiti- mari petebat ab Innocentio III. à quo hujus bene- ficii arbitrium pendere ex eo probabat, quod Sedi Apostolicæ liberum esset filiis naturalibus, & etiam adulterinis veniam natalium ad res spi- ritualia, & Episcopatus obtinendos concedere; quæ indulgentia potiori jure ad res temporales trahi debebat, cum similiter & Episcopum sacris ordinibus initiatis servum illum à pristina ser- vitute liberet; & filiusfamilias in Episcopum consecratus eximatur à sacris paternis, Pontificem etiam provocabat exemplo Philippi Francorum Regis, cujus liberos ex Maria superducta editos, dimissa Ingebergâ, natalibus restituerat Inno- centius III. etsi Apostolicæ Sedi Rex ille quoad spiritualia tantum subisset, Willelmus verò non tantum quoad spiritualia, verum & quoad tempo- ralia Romanæ Ecclesiæ subiceretur; quod probabat ex eo, quia suorum bonorum partem homini nexu ab Ecclesia Magalonensi obtine- bat; ea verò Ecclesia jure feudi à Sede Aposto- lica bona ab Willelmo possessa habebat, unde sequebatur, Willelmum Ecclesiæ Romanæ secundo feudi gradu subjeti, vassum esse Ecclesiæ Magalonensis, & Romanæ Ecclesiæ vassallum, si liber capitularium verba usurpare. Respondit Innocentius III. longè disparem esse causam Philippi Regis à Willelmi casu, & in personis majus esse discrimen: Philippum Augustum di- misisse quidem Ingebergam Regis filiam, sed nu- ptias cum ea initas, prætextu affinitatis ab Ar-chiepiscopo Remensi Sedis Apostolicæ Legato dissolutas fuisse, statimque Regem publicè du- xisse Mariam Ducis Meraniæ, seu mavis Mora- viæ filiam, ex qua liberos suscepit: rescissam qui- dem fuisse à Sede Apostolica Rhemensis Archie- piscopi sententiam, quia prolata fuit ordine judi- ciorum non servato, adactumque Regem, ut In- gebergam ad se revocaret; sed tamen post resti- tutionem uxoris permissum illi fuisse, ut eoram judicibus datis priorum nuptiarum inhabilita- tem ex affinitate Ingebergæ proficeretur: ita-

que dubium esse liberorum è Maria prognato- rum statum, & conditionem, quæ ex eventu litis pendebat: quæ omnia in casu Willelmi defuer- runt, qui nullum nuptiarum cum priore uxore impedimentum habuit, quique suo arbitrio eam domo expulerit, aliamque superinduxerit. Hæc pertinent ad causarum differentiam; quod ad personas atinet, expendit Innocentius Regis Francorum Majestatem, qui cum à nemine in temporalibus pendeat, potuit se jurisdictioni Romani Pontificis sine ullius offensione subjec- re, quemadmodum ad impetrandam restitutio- nem natalium pro liberis se unquam subjecit; quamvis, ut fatetur Innocentius, ex plurimorum sententia potuisset Philippus veniam natalium liberis suis, non quidem jure patriæ potestatis, sed jure Regio tribuere: Willelmum verò aliis subesse, quibus injuria fieret, si absque eorum consensu Innocentio se subjecerit; quare noluit Pontifex ejus petitioni annuere, donec culpa le- vior, & jurisdictio liberior ostenderetur.

COMMENTARIUM.

EX qua perdocta Innocentii decretali sequens 19.
Ecommunitur deducitur assertio. In terris Ec-
clesiæ potest Pontifex quoad omnia illegitimos legi-
timare; in terris vero alienis, quoad spiritualia
tantum directè, quoad temporalia vero indirectè.
Probant, & illustrant eam ultra congestos à Bar-
bosa in præsentī, Acunna in cap. lege 1. dist. 10.
Sanchez lib. 8. de matrim. disput. 7. & 8. Basilus
lib. 11. cod. tract. cap. 5. §. 1. Covarr. de spons. 2. p.
cap. 8. §. 8. Barb. de potest. Episcopi, 1. p. tit. 3. cap.
2. num. 191. Larrea tom. 1. decis. dist. 8. Frago-
lo de regim. Christ. Reip. p. 1. lib. 2. disput. 6. Hotho-
manus consil. 18. Phœbo decis. 171. & 172. Cansi-
us, Cujac. & Leo Pinel. in præsentī. Barb. de
potest. Episcop. alleg. 33. num. 13. & voto 27. per ro-
rum. Arnilevis tom. 1. polit. lib. 2. de reb. pub. cap. 2.
sect. 14. Alteserra de ducibus cap. 9. Castillo lib. 5.
controv. c. 105. & 106. Vela tom. 1. disert. 4. num.
83. Alteserra in præsentī.

Sed pro dubitanti ratione ita insurgo: Legiti- 20.
matio hæc procedere non potest secundum ve-
ritatem, nec secundum fictionem; ergo neutro
modo sustineri poterit. Non secundum veritatem,
quia quantumvis legitimatio accedat, spiriti filii
non sunt legitimi nati. Non secundum fictionem,
quia quæ sunt facti, fingi non valent. *l. fœderum,*
l. denique, ff. de quibus causis majores, l. in bello 12.
§. facti, ff. de captivis. Sed legitimatio versatur cir-
ca factum, ergo nec secundum fictionem proce-
dere poterit. Accedit, nam omnis fictio naturali
nititur æquitate, *l. postlimini §. ff. de captivis*:
contra naturalem autem æquitate non est, ut quis
locupletetur cum alterius jactura, *l. nam hoc na-
tura, ff. de condit. indeb.* ergo non potest hæc fictio
legitimationis admitti in præjudicium venien-
tium ab intestato. Fulcitur deinde hæc difficul-
tas, nam si legitimatio hæc fiat tantum à Pontifi-
ce quoad spiritualia, magnum sequitur absurdum,
videlicet ut quis sit legitimus simul, & illegi-
timus: si quoad temporalia, etiam aliud non
levius sequitur, videlicet quod de rebus sæcula-
ribus, & temporalibus disponat Pontifex, contra
textum in cap. quo jure, 8. distinct. cap. verum, 96.
distinct. cap. quassum 25. q. 4. cap. lator, cap. cau-
sam, hoc in ul. cum distinctæ sint potestates, eccle-
siastica, & secularis, cap. solita, de majorit. & obed.
Et

Et sicut legitimatus à Principe seculari tantum habetur legitimus quoad temporalia, non verò ad spiritualia, ita legitimatus à Pontifice ad spiritualia tantum, non verò ad temporalia, haberi debet pro tali.

21. *Legitimatione Principis quoties dicitur*
 Qua dubitandi ratione ita fulcitā non obstantē, vera est præsens assertio, pro cujus expositione sciendum est, legitimatorem à Principe factam, aliam esse restitutivam, per quam illegitimus filius natalibus restituitur, *authent. quibus modis naturales*, §. ultimo: & hæc à Principe seculari quoad omnes effectus seculares fieri potest, ab ecclesiastico verò ad omnes effectus spirituales: alia legitimatio dicitur inductiva, seu collativa, quæ contingit quando Princeps in legitimatum omnia legitimorum jura transfert, de quo legitimatorem modo exaudendus est textus in l. qui in provincia §. 5. ultimo, in fine, ff. de ritu nupt. quæ legitimatio facit ut filius à natiuitatis tempore legitimus habeatur; à tempore verò legitimatorem verè legitimus fiat. Unde primò deducitur, legitimatum ad honores, & successiones ab intestato, & testamento, ita ut patri succedat in testamento, quod sibi placuerit, verè legitimatum habendum esse, non dispensatum. Ita Covarr. d. §. 8. à num. 1. Gamma decif. 383. n. 54. Peregr. d. art. 23. num. 34. Molina lib. 3. de primog. cap. 3. num. 38. alter Molin. d. disp. 173. num. 6. Besoldus in delib. juris ad lib. 1. Pandect. fol. 65. Arniseus de juribus majest. c. 3. quia hoc casu cum restringatur tantum effectus legitimatorem, vera ejus ratio non tollitur; quod tamen fecus erit si legitimatorem substantia restringatur, veluti si legitimatio ita fiat, ut patri tantum succedat in eo quod voluerit; tunc enim magis dispensatus videri debet, cap. 1. & 2. de filiis presbyt. in 6. in quo casu procedere potest contraria sententia, quam probant Gomez in l. 9. Tauri, num. 20. Gamma decif. 11. num. 4. & decif. 134. Cabelo d. decif. 69. num. 3. juxta quam distinctionem dici quoque potest, legitimatum primo modo, si à patre præteritus sit, agere posse contra testamentum, *authent. quibus modis nar. eff. leg. §. igitur*, & si sit igitur, *authent. quibus mod. natur. eff. sui*, §. quoniam variè; non ita legitimatum secundo modo: quo modo in amicitiam redigi possunt contrariæ sententiæ Greg. Lopez l. 7. in 18. glof. 3. part. 3. Covarr. lib. 4. var. cap. 11. Secundò deducitur, legitimatorem non dispensationem esse, quæ fieri solet adjuncta illa clausula, ut succedat sine præjudicio venientium ab intestato; nam licet plerique laudati à Covarr. d. cap. 8. §. 10. Peregrino de jure fisci d. art. 23. à num. 8, existimant legitimatos hoc modo non excludere quoscumque cognatos etiam transversales; receptius tamen est, illam clausulam tantum adductam videri respectu descendendum, non respectu cæterorum transversalium, argumento legis ex facto 17. §. ult. ff. ad Trebel. Gamma decif. 278. num. 3. Sarmiento lib. 1. select. c. 8. num. 7. Cabelo d. decif. 69. n. 4. Molina disp. 174. à num. 16. Cujus sententiæ illa ratio afferri solet, quod aliquin supervacua esset legitimatio, si etiam transversales continerentur; quæ tamen ratio non satis efficax est, ut ostendit Fachineus lib. 3. contro. cap. 61. in fine. Quare illa potior ratio est, quod transversalium nullum præjudicium dari potest in successione ab intestato, cum potuerit defunctus de bonis suis testamento disponere; & ita apparet non esse necessariam distin-

tionem, qua utitur Flores de Mena in addit. ad Gamma d. decif. 278. Tertio deducitur à veritate alienum esse, quod vulgò traditur, non esse veram legitimatorem quæ conceditur spuris natis ex matrimonio nullo ob canonicum impedimentum, vel quæ alias fit extra causam dispensationis in radicem matrimonii, ut docuerunt Molina de primog. d. cap. 3. num. 36. Menochius de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 79. à num. 38. Cabelo supra, num. 5. nam contrarium verius, receptiusque est, & probat Covarr. d. cap. 8. §. 8. num. 4. Peregrinus decif. 23. num. 38. Molina d. disp. 173. num. 4. Fachineus lib. 3. contro. cap. 57. Quarto etiam deducitur, legitimatos per natalium restitutionem, sive per dispensationem in radice matrimonii, adeo verè legitimos reddi, ut paternā nobilitate gaudeant, l. 12. Tauri, l. 20. in 11. lib. 2. Recopil. Rojas de success. cap. 23. num. 103. Gutierrez in §. sui, num. 187. Instit. de hered. qualit. Cevallos commun. q. 2. à num. 43. licet quoad exceptionem tributorum vulgò pagar pechos, legitimatorem hanc non prodesse aperte cautum sit in l. 12. tit. 2. lib. 6. Recopil. docentque Covarr. d. cap. 8. §. 4. num. 8. Molina de just. disp. 170. num. 1. quamvis aliter distinguant inter naturales filios laudati à Gutierrez d. §. sui, num. 189. Cevallos d. q. 2. num. 48. videndus Gutierrez lib. 4. Practic. q. 23. per totam. Tandem deducitur, in fideicommissis nomine legitimorum legitimatos comprehendendi. Molina d. lib. 3. cap. 3. num. 2. Meuchius consil. 266. Mantica lib. 12. conject. tit. 10. num. 8. peregrinus d. art. 23. num. 89. Fachineus lib. 3. contro. cap. 53. latè Fufarius de substit. 2. p. q. 408. num. 1. quamvis alii plerique dissentiant, non idem admittentes, in primogeniis, ex latè adductis à Cervantes in l. 12. Tauri, à num. 48. Cevallos d. q. 2. num. 50. Molina d. cap. 3. num. 3. Possunt querelam inofficiosi proponere, & contra tabulas testamentum patris impugnare. Peregrinus de jure fisci tit. 23. num. 16. petere legitimam, nisi legitimi sint sine præjudicio venientium ab intestato. Molina lib. 2. de primog. cap. 11. ubi addentes; & excludere substitutum, probant Christineus tom. 1. decif. 309. Marinis tom. 1. Accif. 119.

Deinde sciendum est, aliam esse legitimatorem, quæ fit in radice matrimonii, dispensando, ut matrimonium, quod nulliter contractum fuit, sustineatur, & per consequens filii ex eo nati legitimi judicentur quoad spiritualia, & temporalia; ad quam dispensationem in radice matrimonii duo desiderantur. Primum, ut matrimonium præcessisset; nam si filii ex libero coitu nati essent, non possent hoc modo à Pontifice legitimari quoad temporalia; nam ubi nullum præcessit matrimonium, non est radix, in qua dispensetur, & ita ipsos filios legitimando, ad temporalia directò legitimaret. Joannes Andreas in præsent. num. 30. Butrius num. 10. Cardinal. num. 9. q. 1. Panormit. num. 21. Ancharanus in cap. unic. num. 3. de spons. in 6. Sylvest. in summa, verbo Legitimus, q. 7. Peregrinus de fideicommiss. art. 24. n. 76. Et ita si ex libero coitu inter consanguineos habito filius nascatur, & postea obtentā dispensatio parentes matrimonium contrahant, & alium filium suscipiant, iste præfertur primo in successione majoratus, etiam si Pontifex dicat se dispensare in radice matrimonii. Præses Covarruvias, & Sanchez statim referendi. Secundum, ut matrimonium, quod præcessit, non fuerit nullum

22. De dispensatione in radice matrimonii.

nullum jure divino, quia cum eo casu nec Pontifex possit in tali impedimento dispensare, nec in radice ejus dispensare valet, nam eo casu non potest Papa dispensando radicem nullitatis tollere, utpote ortam ex jure divino, aut naturali. Docuerunt Panormit. & Butrius in presenti, Rosella de legitimatione lib. 2. in princip. num. 2. Burgasius de irregul. 2. p. tit. de interpret. 3. p. lib. 19. Molina de primog. lib. 3. cap. 2. n. 12. Unde infertur, quod quando matrimonium nullum fuit ex defectu consensus, non potest Pontifex dispensare in illius radice, eo quod jure naturali irritum est; nec potest vitium radice tollere supplendo consensum. Unde cognoscitur vera ratio, quare Pontifex in presenti respondet, nolle filios ab Wilhelmo susceptos legitimare ad temporalia; nam cum aperte constet ex presentis facti serie, filios hujus nobilis fuisse procreatos ex secunda uxore, vivente adhuc prima legitima, & consequenter ex matrimonio nullo, lege divina prohibente, cap. gaudemus, de divort. cap. ex parte, de convers. conjug. cap. licet, ubi probavi, de sponsa duorum non poterat Pontifex dispensare in radice ipsius matrimonii, quod nullum fuerat à jure divino: quando verò vitium radice nascitur ex impedimento juris positivi, major est controversia, an possit Pontifex in radice dispensare, ita ut filius natus ante dispensationem, virtute retrotractionis efficiatur legitimus? Nam partem negativam tuentur Butrius in presenti, num. 10. Molina de just. part. 3. tr. det. 2. disput. 62. q. num. 3. Cervantes in l. 12. Tauri, num. 106. Reynoldo observ. 4. n. 16. Maldonado in additionibus ad Molinam lib. 3. c. 2. num. 10. Immo additionator Navarri consil. 2. sub hoc tit. refert Gregorium XIII. anno 1564. talem dispensationem negasse, & addidisse, non posse dispensare. Sed contraria sententia verior est, nec ab ea in praxi ullo modo est recedendum, scilicet Papam posse dispensare in radice matrimonii, ita ut dispensatio retrotrahatur ad tempus celebrati matrimonii, & filii ex tali matrimonio nati, ut legitimi possint admitti ad temporalia, ut probant Panormit. in presenti, n. 2. Cardinalis num. 9. quest. 1. Boërius decis. 254. & ita in sacra Rota judicatum testatur Puteus decis. 48. num. 2. Cephalus consil. 307. num. 54. volum. 3. Sanchez, qui ita judicatum in Cancell. Granatensi testatur, lib. 8. de matrimon. disput. 7. numer. 4. Navarrus consil. 3. sub titul. de sponsal. num. 4. Covarr. 2. p. de matrimon. cap. 8. §. 8. n. 13. Molina de primog. lib. 3. cap. 2. num. 12. Et probatur, nam radix & origo, ex qua confurgit, ut proles sit legitima, & consequenter incurrat illegitimitatis notam, est sola lex ecclesiastica, quæ tale impedimentum dirimens fuit statutum, alias seclusa ea Ecclesiæ constitutione matrimonium validum esset, & proles ex eo legitima nasceretur: nemo autem ambigit Pontificem legem humanam irritare posse, etiam quoad omnes effectus ejusdem legis, non solum incurrendos, verum etiam incurtos, perinde ac si talis lex nunquam fuisset edita: textus disertus in Clement. unic. de immuni. eccles. ubi notarunt Cardinalis num. 6. opposit. 1. Ancharanus num. 3. Immola n. 6. Barb. in presenti, num. 5. Larrea decis. 8. num. 3. & probatur argumento legis qui in provincia 57. §. 1. ff. de ritu nupt. unde Pontifex dum dispensat in radice, retrotrahit actum, ut ab initio dispensatio intervenisse credatur, & ita à tempore contracti matrimonii effectum operatur dispensatio,

licet postea declaratur eam fuisse in radice, quod proprium est retrotractionis, l. usufructus 26. ff. de stipul. servor. l. heres ff. de acquir. heredit. l. prior 11. ff. qui potiores, l. necessario, vers. Quod si pendens, ff. de peric. & commodo, l. si filius familias, ff. de verb. oblig. igitur rectè poterit Pontifex annullando impedimentum juris canonici, ad primævum statum reddere filium, ut legitime natus credatur. Probat & illustrat Larrea tom. 1. decis. Granat. disp. 8. num. 5. unde rectè Panormit. in cap. non debet, de consanguin. & affin. ad finem, quem ceteri communiter sequuntur, resolvit tantam esse Pontificis potestatem circa omnia ea, quæ sunt juris ecclesiastici, ut illa possit revocare prout ex tunc, id est pro eo tempore quo edita sunt, & omnes effectus ex eo tempore abolere, ac sic nunquam edita fuissent: ergo in specie nostra procul dubio dicendum est, quod si Pontifex dispensat in radice matrimonii, id est prout ex tunc, & in ipso initio matrimonii celebrati, revocando impedimentum dirimens, ac si nunquam præcessisset, ut dispensatio retrotrahatur ad tempus contracti matrimonii, quasi nullo eo tempore impedimento existente; quo casu proles procul dubio legitima esset quoad omnia. Nec obstat dicere, quod hujusmodi dispensatio in radice matrimonii nullo modo potest habere locum quoad successionem honorum, & alia officia secularia; alias diceremus Papam posse in legibus civilibus Principum secularium dispensare. Nam responderetur facile, hoc non esse dispensare in lege civili, & ejus effectibus directè, sed indirectè tantum, & per quandam consequentiam. Ratio est, nam dispensatio juris civilis circa illegitimos supponit constitutionem Ecclesiæ irritantem matrimonium ratione impedimenti. Cum ergo Pontifex dispensat in ipsa matrimonii radice, tollit impedimentum legis ecclesiasticæ, ac si nunquam edita fuisset: ergo non est mirum, quod tota dispositio legis corruat deficiente lege ecclesiastica, ex qua fundatur; multa enim fieri possunt indirectè, & per quandam consequentiam, quæ directè & principaliter fieri nequeunt. Exemplum est in jurepatronatus, quod directè & per se absque labe simoniæ vendi non potest; venditur tamen indirectè, & per consequentiam venditis bonis, quibus annexum est, ut notatur in cap. quanto, de iudicis, cap. ex literis, de jurepatron. & hæc doctrina ea ratione declaratur, quoniam non dicimus (ut pro contraria opinione ponderatur) Pontificem posse efficere quod matrimonium fuerit à principio validum, vel quod nunc incipiat valere absque novo contrahentium consensu. Hæc enim omnia planum est non subesse Pontificiæ potestati; sed solum dicimus, posse Pontificem dispensando prout ex tunc in ipsa irriti matrimonii radice, delere, & revocare omnia damna ex quocumque jure humano incurta, & prolem restituere in illum statum, quem haberet, si orta fuisset ex matrimonio valido; nam dispensando in lege ecclesiastica prout ex tunc, & in hoc sensu illam revocando, cui tanquam fundamento illegitimitatis, & alia damna nitebantur, omnia procul dubio corruunt.

Sed ille casus difficilis est, an quando parentes, qui matrimonium nullum contraxerunt, mortui sunt, adhuc Pontifex possit dispensare in radice, ita ut proles quoad omnia legitimetur? Dubium movet, nam cum parentes non possent

23.
Resoluitur
difficile
enim.

possent de novo contrahere valide, videtur non posse dari retrotractionem, & per consequens, nec dispensationem in radice. Sed adhuc contraria sententia verior est, videlicet, adhuc defunctis parentibus, posse Pontificem dispensare in radice matrimonii; quam tunc Boëtius *decis. 264. num. 6.* Puteus *decis. 483. lib. 2. num. 2.* Ancharanus *consil. 409. num. 6.* Novarrus *lib. 4. sub tit. de spons. consil. 3. num. 10.* Sayrus in *thesaur. lib. 6. cap. 11. num. 6.* Molina *de primog. lib. 3. c. 2. num. 12.* Ratio ex eo provenit, nam hæc dispensatio in radice, non fundatur in ablatione impedimenti dirimentis, ut postea valide contrahatur, matrimonium; sed solam nititur in revocatione legis ecclesiasticae, propter quam prius matrimonium irritum fuerat; quo casu cum facta fuerit dispensatio in radice, facta censetur prout ex tunc, quando matrimonium contractum fuit; ita ut omnes effectus inde producti aboleantur, ut recte explicat Sanchez *lib. 8. de matrim. disput. 7. num. 4.* Peregrinus *de fideicom. d. art. 24.* Hæc tamen doctrina communiter limitatur eo casu; quo talis dispensatio cederet in præjudicium tertii, veluti si hæreditas auferenda sit ab eis, quibus delata recipitur. Ita Angelus in *summa, verbo Papa. n. 4.* Sylvester *eodem verbo, in fine.* Alii verò eo casu discrimen agnoscunt inter casum, in quo ad petitionem patris, de cuius successione agitur, dispensatio in radice faciendâ est; & inter eum, in quo nullus parentis consensus præcessit. Primo casu asserunt in præjudicium tertii dispensationem in radice dari; secundo verò casu non posse Pontificem dispensare. Puteus *ubi supra.* Sed verius est, utroque casu posse Pontificem dispensare etiam in præjudicium tertii, ut probant Peregrinus, & Ancharanus *ubi supra.* Ratio est, nam negari nequit, quod matrimonium præcessit, saltem in figura, quod sufficit, ut dispensatio in radice possit habere locum; nam cum lex canonica fuerit causa irritandi matrimonium, & consequenter quod hæreditas non pertineret ad filios, sed ad alios, Pontifex potest jus illud questum auferre, derogando illam legem ecclesiasticam prout ex tunc, etiam quoad effectus jam productos; quasi ea conditio semper inesse quotiescumque hæreditas ad alios esset devoluta; multum enim in iure operatur figura matrimonii, ut probatur *ex cap. nuper, de bigam. non ordin.* Sed cum non facile credatur, Principem dispensare in præjudicium tertii, argumento textus in *l. 2. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, junctis traditis à Gomezio lib. 3. variar. c. 13. n. 36.* dicendum est, hujusmodi dispensationem in radice nunquam habere effectum quoad successionem bonorum in præjudicium tertii, cui jam delata esset hæreditas, nisi Pontifex dispensando in radice hoc ex certa scientia fecisset, imò graviter peccabit Pontifex, si absque causa legitima similem dispensationem concederet in tertii præjudicium, quamvis esset valida, ut resolvunt Navarrus *d. consil. 3. de spons.* Molina *de primog. lib. 3. cap. 8. num. 31.* Covarr. *lib. 3. variar. c. 6. num. 7.* Pinel. *in rubric. Cide rescind. vendit. l. p. c. 2. num. 19.* Burgos de Paz in *proemio leg. Tauri, n. 3.* Sed quamvis ita à Principe legitimatus admittendus sit ad successionem, etiam in aliorum præjudicium, quando nondum questum jus habebant; tamen in successione majoratus aliud observatur, quia nullo modo talis dispensatio habet effectum in præjudicium vocatorum, etiam ante

actualem primogenii delationem, nisi ex justa causa concedatur, de eaque vocatis vocandis, quibus jus probabile saltem in spe acquisitum erat, cognitum sit, ut probat Molina *de primog. lib. 3. cap. 3.* & latè fundat Larrea *decis. 8. Granat. per totam.* Cujus doctrinæ rationem assignat Mieres *de majorat. 2. p. quest. 1. num. 9.* nam in majoratibus ex sua primæva fundatione omnibus vocatis jus irrevocabile acquisitum fuit, unde sine ejus citatione per dispensationem illi præjudicari non potest, ut resolvunt Purpuratus *in l. 1. num. 15. c. de pallis, Tiraquel. de primog. lib. 1. quest. 33.*

Cum ergo sufficiat ad dispensationem in radice matrimonii, quod in figura saltem matrimonium præcesserit, dubitari solet, an Pontifex possit dispensare in radice matrimonii, quando filius natus est ex professo in Religione, aut Clerico in sacris ordinibus, qui de facto contraxit matrimonium? Quam quæstionem fusè disputant in præsentî Ancharanus *num. 22.* Joannes Andreas *num. 30.* Panormit. *num. 21.* & alii. Sed hujus dubii resolutio facilis est, juxta supra tradita, si prius præmittatur, quo jure votum castitatis sacris ordinibus annexum, vel expressè emissum à monachis, seu monialibus, irritet matrimonium; nam si supponatur jure divino, seu naturali tale votum castitatis irritare matrimonium, non poterit Pontifex in radice talis matrimonii dispensare, cum impedimentum sit juris divini, quod Pontifex tollere non potest: si verò admittamus sententiam, quam fusè probavi in *cap. 1. de cleric. conjug. cap. 3. qui clerici vel vocantes*, scilicet solennitatem simili voti esse tantum juris ecclesiastici, & per consequens jure tantum positivo matrimonium irritare, facile sequitur, Pontificem posse in radice simili matrimonii dispensare, cum possit omnia impedimenta juris ecclesiastici tollere, ac ejus effectus cassare, juxta supra tradita.

Manet ergo, Pontificem dispensando in radice matrimonii, filios reddere legitimos, non solum quoad spiritualia directè, vetum & quoad temporalia indirectè. Sed prosequamur alios casus, ad quos etiam legitimatio quoad temporalia extenditur. Et alius casus contingit, quando dubium aderat de valore matrimonii: hoc enim casu dubium hoc declarando posse Pontificem filios legitimare ad temporalia, docent Butrius *hic, num. 10.* Molina *d. lib. 3. cap. 2. num. 12.* licet dissentiat Cervantes in *l. 12. Tauri, num. 99.* quæ sententia optimè confirmatur ex præsentî textu in *vers. de filiis*, ubi non aliâ ratione nititur Pontifex ad concedendam legitimatorem filii Regis Franciæ, quam ratione dubii valoris matrimonii: qua eadem ratione Pontifex legitimos judicavit eos filios, & hæredes patris, in *c. 1. cap. 2. cap. per laicum 8. cap. quod nobis 9. hoc titul.* Et facit, quod sicut ignorantia unius parentis justam causam præbet legitimatorem proli, etiam ad temporalia, *cap. ex tenore 14. hoc titul.* ita etiam justa causa adest quando utriusque dubium vertitur. Alius casus evenit quando versatur bonum spirituale: hoc etiam casu ad temporalia Pontifex legitimare posse, docent Abbas *hic, num. 25.* Covarr. *d. §. 8. num. 45.* Molina *d. disput. 173. num. 1.* Unde Pontifices liberos Principum etiam quoad Regna & Principatus legitimaverunt. Filios naturales Sanci Regis Castellæ legitimavit Bonifacius VIII. ex quo Ferdinandus natus major Regnum Patris obtinuit. Petrum Regem Castellæ

24.
De filiis
susceptis à
Clerico &
Monachis.

25.
De Legiti-
matione
quoad temp-
poralia.

Regno

Regno abdicavit Urbanus V. & Henricum Comitem spurium ejus fratrem natalibus restitutum Regno imposuit. Rod. Sancius *hist. Hist. p. 4. cap. 17.* Frohard. *volum. 3. cap. 230.* quippe hoc casu exploratum est, Pontificem ex vi suae potestatis de temporalibus disponere posse, ut in praesenti docuit Innocentius III. & in *cap. novit, de judicis*, ubi probavi. Tandem alius casus contingit, quando Pontifex legitimat filios Principis supremi, quo casu legitimacionem ad temporalia etiam prodesse, constat ex textu hoc, in *vers. Insuper*, & docent Abbas *hic, num. 11.* Ancharanus *num. 2.* Praepositus *num. 15.* Garcia *de nobilit. glos. 21. num. 44.* Cervantes *in d.l. 12. num. 101.* Haec tamen legitimatio ad Regni successorem prodesse non debet, propter judicium, quod proximioribus inferitur, argumento capitis *grandi*, ibi: *Ipsius legitimo filio.* Illustrant variis exemplis adductis Barb. *de potest. Episcop. p. 1. tit. 2. c. 2. n. 102.* Larrea *d. decis. 8. num. 20.* quod in specie hujus textus contigisse refert Cujac. *hic*; quia filii Regis Franciae a Pontifice legitimati patri Philippo Augusto in Regno non successerunt, sed Ludovicus VIII. Sancti Ludovici pater, ut plenius narrat Paulus Aemilius *in vita Philippi Augusti.* Hucusque tamen tradita non procedunt in legitimacione Principis saecularis; hic enim nec directe, nec indirecte legitimare potest sibi subditos quoad spiritualia, ut post alios docent Sanchez *lib. 8. de matrim. disput. 7. num. 11.* Petrus Greg. *lib. 45. synag. cap. 7.* Suarez *de censur. disput. 50. sect. 5. num. 11.* licet cum aliis dissentiat Peregrinus *de fideicom. art. 23. num. 36.* Et ita legitimatum per Principem saecularem, non admitti ad emphyteusim ecclesiasticam, resolvunt Gamma *decis. 72. n. 6.* Valaeus *consul. 34. n. 8.* Caldas *de nominatione, q. 21. num. 49.* Molina *d. disp. 173. n. 26.*

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam cum Pontifex dispensat in radice matrimonii, non operatur ex fictione circa factum; tantum enim irritat legem positivam, ex qua impedimentum dirimens proveniebat; & ita restituit omnes juris effectus perinde ac si talis lex non praecessisset: Nec obstat augmentum ipsius difficultatis, nam ut supra diximus, legitimatio non admittitur in praedictum illius, cui jam jus quassium est, ut probat Larrea *d. decis. 8. num. 45.* in praedictum vero eorum, qui tantum spem habent, rite admittitur, ex justis causis, etiam in praedictum tertii possessoris, quod Princeps, tam saecularis, quam ecclesiasticus filios legitimare potest, ut supra probavi. Nec obstat, ex hac legitimacione evenire, ut quis sit legitimus quoad spiritualia, non vero quoad temporalia, & e contra: nam insolens non est, quem ad certos actus legitimum reputari, non vero quoad alios, ut in *cap. 1. de filius presbyt. cap. 1. & 2. eod. tit. in 6.* & id quotidiano exemplo legitimacionis, ut filii naturales succedere possint ab intestato, aut ex testamento, in ea portione, quam pater voluerit, probat Gomez *in l. 9. Tauri, num. 70.* quia legitimatio quoad effectus qui juris sunt, dividua est. Nec obstat ultimum augmentum, nam licet Pontifex directo non possit legitimare filios quoad temporalia, tamen dispensando in radice matrimonii, necessario quoad omnia eos legitimos reddit, & extra cum casum indirecte nonnumquam eos legitimare valet quoad temporalia, etiam ut in casibus supra relatis. Plurimumque enim quae directo fieri prohibentur, indirecte, & per consequens permittuntur, capite *ex literis, de jure patronat. capite penult. de in integr. restitut. l. quoriam, c. de judicis, l. 1. ff. de auctorit. praesand.*

CAPUT XIV.

Idem (a) Henrico & Vitali Canonic. Benevent.

EX tenore litterarum vestrarum nobis innotuisse noscatis, quod cum G. (b) vidua haereditatem Roberti quondam mariti sui a Landulfo de Granino, & nepotibus suis cum fructibus inde perceptis in praesentia vestra, qui ex delegatione nostra de causa cognoscebatis, eadem sibi, & pupillo suo filio restitui postulare, pars adversa petitionem ejus nitebatur excludere pro eo, quod R. maritum ipsius viduae de adulterio genitum assererat, proponens, quod dicti R. pater vivente uxore legitimam quandam aliam Mauriciam nomine superduxit, ex qua praefatum R. maritum ipsius viduae generavit. E contra vero pars viduae respondebat, quod cum praefata M. nesciens, quod dicti R. pater aliam haberet uxorem, cum eo in Ecclesiae facie contraxisset, filius, quem ex ea suscepit, legitimus debebat haberi, cum non debeant illegitimi reputari, qui de adultera conscientia non nascuntur. Cumque diutius super hoc fuisset in nostra praesentia litigatum, & illorum prudentum sententiae, quorum consilium requisivimus, in hoc invicem discordarent, duxistis Sed. Ap. consulendam. Nos igitur intellectis his, & aliis, quae per vestras nobis litteras intimastis, habito cum fratribus nostris diligenti tractatu, intelligentes quod pater praedicti R. in facie (c) Ecclesiae saepedictam M. ignaram penitus, quod ipse aliam sibi matrimonialiter copulasset, duxerit in uxorem, & dum ipsa conjux ipsius legitima putaretur, dictum R. susceperat ex eadem, in favorem potius proles declinamus, memoratum R. quoad hoc legitimum reputantes. Ideoque discretioni vestrae per A. f. m. quat. vos cum legitimum reputetis, in caeteris juxta tenorem litterarum vestrarum ratione praevia processuri.

NOTE.